

**НОВОПОЛЬСКИЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ**

КАРАР

« 5 » апрель 2019 ел

№ 220

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Новопольский авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә территорияль ижтимагый үзидарә оештыру тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясенең «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законы, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Новопольский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә һәм муниципаль берәмлек халкының жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашу хокукларын тәэмин итү, муниципаль берәмлектә территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру өчен хокукый һәм оештыру нигезләрен булдыру максатыннан чыгып, Новопольский авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ.:

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Новопольский авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә кушымта нигезендә территорияль ижтимагый үзидарә оештыру тәртибе турындагы нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карар кабул ителгән вакыттан үз көченә керә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында урнаштыру (<http://pravo.tatarstan.ru> Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында Зеленодольск муниципаль районының мәгълүмат сайты (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук Новопольский поселогы, Ирек урамы, 39 адресы буенча Новопольский авыл жирлегенең мәгълүмати стендларында.- Үрнәк авылы-кибет янында мәгълүмат щиты, Үзәк урамы, 53а йорт; - Новопольский мәгълүмат щиты п. Ирек урамы, 24 йорт;-п. Ветераннар урамы; - Красницкий мәгълүмат щиты п., Тынычлык ур., 3; - Дубровка П. Дуслык ур., 1;-Новочувашский мәгълүмат щиты п. Зеленая ур., 1

4. Бу карарның үтәлешен тикшереп торуну Новопольский авыл жирлеге башлыгына йөкләргә Якупова Н.Ю.

Новополька авыл
жирлеге башлыгы

Н.Ю.Якупов

ЭШ

территориаль жәмәгәтчелекне оештыру тәртибе турында нче тоташу ноктасына кадәр уза

1 Статья. Әлеге Нигезләмәнең гамәлдә булу өлкәсе

Әлеге Нигезләмә территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мөнәсәбәтләрне жайга сала һәм учреждение, эшчәнлек һәм территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату белән бәйле мәсьәләләргә кагыла.

2 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә

2.1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының «Новопольский авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлеге Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябриндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлиндәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә гамәлгә ашырыла.», авыл жирлеге Уставы, әлеге Нигезләмә, Новопольский авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының башка норматив хокукый актлары.

2.2. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру хокукына уналты яше тулган территориядә яшәүчеләр ия.

2.3. Гражданинның территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы түбәндәге хокук бозуларны үз эченә ала:

1) ул яши торган территориядә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую инициаторы булырга;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә үткәрә торган гражданның жыелышларында (конференцияләрендә) катнашырга;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарына сайлау һәм сайлану;

4) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлеге турында мәгълүматны контрольдә тоту һәм алу хокукы.

2.4. Аның Уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә юридик зат була ала.

3 Статья. Новопольский авыл жирлегендә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру принциплары.

3.1. Новопольский авыл жирлегендә территориаль ижтимагый үзидарә принципларга нигезленеп гамәлгә ашырыла:

1) Законлылык;

2) гражданның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгәтләрен яклау;

3) гражданнарның жыелышларда, конференцияләрдә ирекле ихтыяр белдерүләре;

4) гражданнарның территорияль ижтимагый үзидарә формаларын сайлау иреге;

5) территорияль ижтимагый үзидарә территориясендә яшәүче гражданнарның жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү, аларны гамәлгә ашыру буенча карарлар әзерләүдә һәм кабул итүдә ирекле катнашуы; 6) выборность и подконтрольность гражданами органов территориального общественного самоуправления;

7) хәбәрдарлык һәм жәмәгатьчелек фикерен исәпкә алу;

8) территорияль ижтимагый үзидарә мәнфәгатьләрен һәм тулаем муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен берләштерү;

9) муниципаль берәмлек органнары белән хезмәттәшлек итү.

3.2. Әлеге статьяның 1 өлешендә санап үтелгән принциплар жирле үзидарә органнарының норматив хокукый эшчәнлегә һәм территорияль ижтимагый үзидарәнең гамәли эшчәнлегә нигезе булып тора.

4 Статья. Эшчәнлекнең максатлары, бурычлары һәм төп юнәлешләре территорияль ижтимагый үзидарә органнары

4.1. Территорияль ижтимагый үзидарә максатлары булып тора:

1) гражданнарны яшәү урыны буенча жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә жәлеп итү;

2) яшәү урыны буенча кеше яшәү тирәлегенең сыйфатын күтәрү;

3) халыкта алардан файдалануда булган муниципаль милеккә һәм торак-коммуналь хужалык объектларына җаваплы мөнәсәбәт формалаштыру.

4.2. Территорияль ижтимагый үзидарә бурычларына аның Уставы белән кертелгә мөмкин:

1) жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча халыкның үз инициативаларын тормышка ашыру өчен жәмәгать эшләрен оештыру;

2) устав белән территорияль ижтимагый үзидарә компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча фикер алышуны оештыру;

3) территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә өчен кирәкле мәгълүмат алу һәм тарату;

4) муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлек;

5) территорияль ижтимагый үзидарә территориясендә муниципаль хезмәтләр эшен камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү һәм кертү;

6) халыкның фикерен ачыклау, шул исәптән сораштыру һәм анкета үткәрү;

7) территорияль ижтимагый үзидарә территориясә торышын тикшереп тору;

8) торак-көнкүреш характердагы мәсьәләләрне хәл итүдә гражданнарга ярдәм итү.

4.3. Территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә территорияль ижтимагый үзидарә көче белән мөстәкыйль хәл ителгә мөмкин һәм турыдан-туры жирле әһәмияттәге мәсьәләләр белән бәйлә гражданнар проблемаларын хәл итүгә юнәлдерелгә тиеш. Мондый эшчәнлекнең төп юнәлешләренә кертелгә мөмкин:

1) территорияль ижтимагый үзидарә территориясен төзекләндерү, шул исәптән яшелләндерү, ишегалды территорияләрен һәм урамнарны яктырту, ишегалды инвентаре һәм башка жиһазлар ремонтлау һәм жиһазлау.;

2) халыкның ял итү урыннарын, уен һәм спорт майданчыкларын урнаштыруны,

бушлай лекцияләр оештыруны, китаплар, фильмнар белән алмашуны, мәдәни, спорт һәм башка ял чараларын, шул исәптән балалар һәм яшьләр өчен дә, һ. б. оештыру һәм уздыру.;

3) территориаль ижтимагый үзидарә территориясе чикләрендә гражданның тормыш куркынычсызлыгын арттыру чараларында катнашу, шул исәптән жәмәгать тәртибен саклау буенча ирекле дежурлыкны да керттеп, хокук саклау органнарына гражданның хокукка каршы гамәлләре турында хәбәр итү, янгыннарны сүндерүдә ярдәм итү, табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерүдә ярдәм итү, янгынга каршы стендларны һәм тдпларны тиешле хәлдә тоту.;

4) гражданның социаль якланмаган категорияләренә (өлкән яшьтәгеләргә, инвалидларга, аз керемле, ялгыз, шулай ук күп балалы гаиләләргә) һәм авыр тормыш хәлендә калган башка кешеләргә, шул исәптән ярдәмгә мохтажларны ачыклау, хәлләреннән килгәнчә ярдәм күрсәтү, шәфкатьлелек һәм хәйрия акцияләре оештыру, мондый акцияләр үткәрүдә оешмаларга һәм гражданның ярдәм күрсәтү, территориаль ижтимагый үзидарә көче белән хәл ителергә тиешле проблемалар турында социаль яклау органнарына хәбәр итү

4.4. Әлеге статьяның 1 - 3 өлешләрендә территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенең максатларын, бурычларын һәм төп юнәлешләрен күчерү территориаль ижтимагый үзидарә уставын эшләгәндә гражданның аларның күләмен һәм эчтәлеген корректировкалау хокукын чикли алмый.

Бүлек 2. УСТАВНЫ ТЕРКӘҮ ҺӘМ ТУКТАТУ ТЕРРИТОРИАЛЬ ЖӘМӘГӘТЬ ҮЗИДАРӘСЕН ГАМӨЛГӨ АШЫРУ

5 Статья. Территориаль учреждение тәртибе жәмәгать үзидарәсе

5.1. Территориаль ижтимагый үзидарә учреждениесе максатларында 10 кешедән дә ким булмаган инициативалы гражданның төркеме барлыкка килә.

5.2. Инициативалы төркем:

1) Новопольский авыл җирлеге башкарма комитеты адресына территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую нияте турында хәбәр җибәрә, анда булырга тиеш:

- территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территория чикләрен билгеләү турында төкәдимнәр, әлеге территориянең чикләрен тасвирлауны да керттеп;

- әлеге территориядә яшәүче гражданның саны турында белешмәләр бирүгә соратып алу;

- инициатив төркем әгъзалары турында мәгълүматлар (паспортның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне, серия, номеры һәм бирү датасы, граждан паспортын алмаштыручы документ, яшәү урыны адресы, Тиешле территориядә яшәү фактын раслаучы документ);

2) территориаль ижтимагый үзидарә Уставы проекты эшләүне гамәлгә ашыра һәм территориядә яшәүче гражданның җыелышын оештыра, аның чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашыру күздә тотыла;

3) Новопольский авыл җирлеге Советы билгеләнгәннән соң (алга таба Новопольский авыл җирлеге) - Территориаль ижтимагый үзидарә Советы (МОО) чикләрен гражданның җыелышын (конференциясен) чакыра, аның каравына территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү һәм территориаль ижтимагый үзидарә вәкилен (вәкилләрне) билгеләү, территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү белән бәйләп мәсьәләләрен караганда территориаль ижтимагый үзидарәне

тәкъдим итү мәсьәләләре керә.

5.3. Хәбәрнамәдән соң инициатив төркем эшчәнлекнең теләсә кайсы этапларында муниципаль берәмлек советына һәм муниципаль берәмлек Башкарма комитетына граждан жыелышын (конференциясен) әзерләү һәм үткәрүдә Оештыру, методик һәм консультатив ярдәм сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

5.4. Территориаль ижтимагый үзидарә муниципаль берәмлек Советы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәгән вакыттан бирле гамәлгә куелган дип санала.

Мәкалә 6. Территориаль территорияләр һәм чикләре жәмәгать үзидарәсе

6.1. Территориаль ижтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданнарның жыелышлар һәм конференцияләре уздыру, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә органнары тәзү юлы белән гражданнарның түбәндәге территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла:

- 1) күпфатирлы торак йортның подъезды;
- 2) күпфатирлы торак йорт;
- 3) бер төркем торак йортлар;
- 4) торак микрорайон;
- 5) жирлек булмаган торак пункт;
- 6) гражданнарның башка яшәү территорияләре.

6.2. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре муниципаль берәмлек Советы тарафыннан әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча билгеләнә.

Билгеле бер территориядә бер Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә керә алмый.

3.3. Бер территория чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарәнең тулы яисә өлешчә кабатлана торган компетенциясе булган ике һәм аннан да күбрәк органы эшли алмый.

4.4. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре аерылмас булырга тиеш (әгәр аның составына бер торак йорт керә икән).

6.4.1. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре муниципаль берәмлек чикләренә чыга алмый.

6.4.2. Билгеләнгән тәртиптә предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, территориаль ижтимагый үзидарә тиешле жир участогының Хокук иясе белән килешү буенча гамәлгә ашырыла.

6.5. МБ Советы территориаль ижтимагый үзидарә территориясе чикләрен билгеләргә яисә территориянең башка Нигезләнгән вариантын муниципаль берәмлекләр советына хәбәр кәргән көннән алып 2 айдан да соңга калмыйча күрсәтергә тиеш. Әлеге мәсьәләне утырышка чыгару МБ Советы регламенты таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Каршылыктар килеп чыккан очракта, әлеге мәсьәләне карау вакыты озайтылырга мөмкин, ләкин муниципаль берәмлек Советының чираттагы утырышына кадәр түгел.

МБ Советы түбәндәге очрактарда чикләрен билгеләү турында инициатив төркем тәкъдимен кире кагарга хокуклы:

1) Әгәр инициатив төркем тәкъдим иткән территория территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Карар кабул ителгән территория белән тулысынча туры килә икән (күрсәтелгән карарның 8 статьяның 8 өлешендә каралган нигезләр буенча

гамәлдән чыгару очраklarыннан тыш));

2) әгәр инициатив төркем тәкъдим иткән территориядә тулысынча торак йортлар булмаса;

3) Әгәр әлеге Нигезләмәнең 7 статьясындагы 1 өлешендә каралган тәртиптә һәм срокларда инициатив төркем тәкъдиме Тиешле территориядә яшәүче гражданныржыелышы беркетмәсе белән расланмаса.

5 статьяның 2 өлешендәге 1 пунктнда күрсәтелгән белешмәләр инициатив төркем тарафыннан тулы күләмдә күрсәтелмәгән очракта, чикләргә билгеләү турындагы тәкъдимнәргә карау срогы документларның тулы комплектын тәкъдим иткән көннән исәпләнә.

Әгәр инициатив төркем тарафыннан дәрәс булмаган мәгълүматлар бирелгән булса, документлар инициатив төркемгә кире кайтарыла, чикләргә билгеләү турындагы тәкъдим каралмый.

6.6. Муниципаль берәмлек Советы чикләргә билгеләгән очракта инициативалы төркем оештыру жыелышы (конференцияләр) чакырылыш процедурасын башлап жибәргә хоуклы.

6.7. Инициативалы төркем әгъзасына муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан расланган форма буенча территориаль ижтимагый үзидарә оештыру буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру хоукын раслаучы документ бирелә.

Мәкалә 7. Каршылыкларны жайга салу тәртибе, чикләргә билгеләү белән бәйле рәвештә барлыкка килгән территориаль ижтимагый үзидарә органныр

7.1. Әгәр инициатив төркем тәкъдим иткән территория башка инициатив төркем тәкъдим иткән территориягә тулысынча яисә өлешчә туры килә икән, һәм бу территориядә территориаль ижтимагый үзидарә оештырылмаган (муниципаль берәмлек Советы әлеге территориягә карата территориаль ижтимагый үзидарә чикләргә билгеләү турында Карар кабул итмәгән), документларны карау түбәндәге тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Инициативалы төркем тарафыннан тәкъдим ителгән документларны алдан карауны гамәлгә ашыручы Орган (алга таба-вәкаләтле орган) тиешле территориягә карата тәкъдимнәр биргән барлык инициативалы төркемнәргә килеп туган хәл турында хәбәр итә һәм әлеге мәсьәләне муниципаль берәмлек Советы утырышы каравына кертелгәнчә чикләргә билгеләү турында килешүгә килергә тәкъдим итә.

Күрсәтелгән килешү булмаганда, инициатив төркемнәр тарафыннан туры килә торган территориядә яшәүчеләр жыелышлары үткәрелергә тиеш, аларда әлеге территорияне теге яки бу территориаль ижтимагый үзидарәгә кертү буенча гражданнырның фикере ачыкланырга һәм рәсмиләштерелгән булырга тиеш. Шул ук вакытта:

1) жыелышның кворумы территориаль ижтимагый үзидарәдә катнашу хоукына ия булган тәңгәл килүчә территориядә яшәүчеләр саныннан билгеләнә;

2) жыелышта, мәжбүри тәртиптә, катнашырга тиеш кимендә өчтән бер халыкның совпадающей территориясендә, житкән шестнадцатилетнего яшьтәгә;

3) жыелышта әлеге территориядә чикләргә билгеләү турында билгеләнгән тәртиптә тәкъдимнәр биргән барлык инициативалы төркемнәр, тиешле сайлау округларыннан сайланган депутатлар, Новополюский авыл жирлегә башкарма комитеты вәкилләргә һәм башка кызыксынган затлар катнашырга хоуклы;

4) туры килүчә территориядә яшәүчеләр үзләргә яшәгән территорияне теге яки бу

территориаль ижтимагый үзидарэ чиклэренэ кертү вариантлары турында хәбәр ителергә тиеш;

5) туры килүче территориядә яшәүчеләр территорияне территориаль ижтимагый үзидарэ чиклэренэ кертүнең бер варианты өчен генә тавыш бирә.

МБ Советы территориаль ижтимагый үзидарәләрнең берсе чиклэренэ туры килә торган территорияне кертү турында Карар кабул ителгән жыелышлар беркетмәләре нигезендә чикләр билгеләү турында Карар кабул итә.

Туры килүче территория мөнәсәбәтенә башка инициативалы төркемнәр тарафыннан тәкъдим ителгән территориаль ижтимагый үзидарәләрнең чикләре әлеге Нигезләмәнең 6 статьясында билгеләнгән таләпләргә туры килү шарты белән тәңгәл килүче территориядән тыш билгеләнергә мөмкин.

Әлеге өлешнең икенче абзацында күрсәтелгән хәбәрнамә жибәргәннән соң 1 ай узгач, жыелышлар беркетмәләре муниципаль берәмлек советына инициативалы төркемнәр тарафыннан күрсәтелмәсә, территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә кую буенча әлеге инициативалы төркемнәрнең гамәлләре туктатылган дип санала.

7.2. Әгәр инициатив төркем тарафыннан муниципаль берәмлек Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Карар кабул ителгән территориягә тулысынча туры килә торган территория чикләрен билгеләү турында тәкъдим бирелгән булса, тәкъдим кире кагыла (әлеге Нигезләмәнең 8 статьясындагы 8 өлешендә каралган нигезләр буенча чикләр билгеләү турында муниципаль берәмлек Советының элек кабул ителгән карарын гамәлдән чыгару очрактарыннан тыш).

3.3. Әгәр инициатив төркем тарафыннан территория чикләрен билгеләү турында тәкъдим бирелгән булса, инициатив төркем тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында Карар кабул ителгән территориягә өлешчә туры килгән булса, инициатив төркем тарафыннан гражданның элек билгеләнгән чикләренә үзгәртү белән ризалык турында жыелыш (конференция) беркетмәсенең күчermәсе тапшырылырга тиеш (әлеге Нигезләмәнең 8 статьясындагы 8 өлешендә каралган нигезләр буенча чикләрен билгеләү турында муниципаль берәмлек Советы тарафыннан элегрәк кабул ителгән карарның гамәлдән чыгарылган очрактарыннан тыш). Әлеге жыелыш (конференция) территориянең элек билгеләнгән чикләре чикләрендә яшәүче гражданның арасында үткөрелә.

Жыелыш (конференция) беркетмәсенең күчermәсе тәкъдим ителгән булса, муниципаль берәмлек Советының яңа төзелә торган территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү белән бергә территориаль ижтимагый үзидарәнең элек билгеләнгән чикләрен үзгәртү мәсьәләсе карала.

Яңа төзелә торган территориаль ижтимагый үзидарә чикләре беркетмәсенең күчermәләре тапшырылмаган очракта, әлеге Нигезләмәнең 6 статьясында билгеләнгән таләпләргә туры килгән территориядән тыш, туры килә торган территориядән тыш билгеләнергә мөмкин.

4.4. Әгәр бу территориядә территориаль ижтимагый үзидарә оештырылган һәм территориянең бер өлешендә яңа территориаль ижтимагый үзидарәне, яңа төзелә торган территориаль ижтимагый үзидарәнең чикләрен гамәлгә кую күздә тотылган булса, гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә территориясә чикләрен бер үк вакытта үзгәртү белән билгеләнә.

Инициативалы төркем, яңа территориаль ижтимагый үзидарә учреждениесе белән бәйлә рәвештә, гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә территориясә чикләрен әлеге территориядә яшәүче гражданның жыелышына (конференциясенә)

билгеләү турында тәкъдим кертә.

Территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турындагы тәкъдим территориаль ижтимагый үзидарә органына жибәрелә.

Территориаль ижтимагый үзидарә органы, тәкъдимнәр кәргән көннән бер ай эчендә жылыш (конференция) билгеләргә тиеш.

Жылыш (конференция) тәкъдимнәр кәргән көннән алып ике айдан да артмаган вакытка үткәрелә.

Жылыш (конференция) беркетмәсенә күчәргә инициатив төркем вәкиленә бирелә.

Яңа территориаль ижтимагый үзидарә оешуга бәйле рәвештә гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турында жылыш, конференция тарафыннан тәкъдимнәр кабул ителгән очракта, гражданның инициатив төркеме төзелә торган территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турындагы тәкъдим белән муниципаль берәмлек советына мәрәжәгать итә. Аңа шулай ук гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә жылышының (конференциясенә) беркетмәсенә күчәргә бирелә.

Әлеге территориядә гамәлдә булган территориаль ижтимагый үзидарә органы шулай ук гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турында тәкъдимнәр МБ советына жибәрә.

Әгәр муниципаль берәмлек советына гамәлдәге территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен үзгәртү турында жылыш (конференция) беркетмәсенә күчәргә тәкъдим ителмәгән булса, территориаль ижтимагый үзидарәнең гамәлдәге органы тәкъдиме, яңа төзелә торган территориаль ижтимагый үзидарәнең чикләре әлеге Нигезләмәнең 6 статьясында билгеләнгән таләпләргә туры килү шарты белән тәңгәл килүче территориядән тыш билгеләнергә мөмкин.

Моңа кадәр гамәлгә куелган территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлеген туктату һәм аны закон нигезендә билгеләнгән тәртиптә юридик зат буларак бетерү очраклары искәргә булып тора.

7.5. Территориаль ижтимагый үзидарәләр берләшмәсе булган очракта, инициатив төркем элеккеге чикләрдә территориаль ижтимагый үзидарәне берләштерү, гамәлгә ашыруны туктату һәм берләштерелгән территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен берләштерү күздә тотыла торган территорияләрдә яшәүче гражданның жылышлар (конференцияләре) карап тикшерүенә билгеләү турында тәкъдимнәр кертә.

Тәкъдимнәр территориаль ижтимагый үзидарәнең һәр органына жибәрелә.

Территориаль ижтимагый үзидарәнең тиешле органнары, тәкъдимнәр кәргән көннән бер ай эчендә үз территорияләрендә жылышлар (конференцияләр) билгеләргә тиеш.

Жылышлар, конференцияләр тәкъдимнәр кәргән көннән алып ике айдан да артмаган вакытка үткәрелә.

Жылышлар (конференцияләр) беркетмәләренә күчәргә инициатив төркем вәкиленә бирелә.

Барлык территориаль ижтимагый үзидарәләр (конференцияләр) тарафыннан жылышлар (конференцияләр) кабул ителгән, аларның берләшүе, территориаль ижтимагый үзидарәне элеккеге чикләрдә башкаруны туктату һәм Берләшкән территориаль ижтимагый үзидарә чикләрен билгеләү турында тәкъдимнәр кабул ителгән очракта, гражданның инициатив төркеме муниципаль берәмлек советына аның чикләрен билгеләү турында тәкъдим белән мәрәжәгать итә. Аңа шулай ук

гамәлдәге территорияль ижтимагый үзидарәләр жыелышлар (конференцияләр) карарларының күчермәләре теркәлә.

Юридик затлар сыйфатында теркәлгән территорияль ижтимагый үзидарәләрне берләштерү граждан законнары белән юридик затларны үзгәртеп кору өчен билгеләнгән хокукый нәтижәләргә китерә.

7.6. Территорияль ижтимагый үзидарәне ике һәм аннан да күбрәк инициативалы төркем бүлгән очракта территорияль ижтимагый үзидарәне бүлү, элеккеге чикләрдә территорияль ижтимагый үзидарәләрнең эшчәнлеген туктату һәм территориядә яшәүче гражданның жыелышына (конференциясенә) чик кую турында тәкъдим кертә.

Тәкъдим территорияль ижтимагый үзидарә органына жиберелә.

Территорияль ижтимагый үзидарә органы, тәкъдимнәр кәргән көннән бер ай эчендә жыелыш (конференция) билгеләргә тиеш.

Жыелыш (конференция) тәкъдимнәр кәргән көннән алып ике айдан да артмаган вакытка үткәрелә.

Жыелыш (конференция) беркетмәсенә күчермәсе инициатив төркем вәкиленә бирелә.

Жыелыш (конференция) тарафыннан элеккеге чикләрдә территорияль ижтимагый үзидарәләрнең бүленеше, гамәлгә ашырылуын туктату һәм төзелә торган территорияль ижтимагый үзидарәләрнең чикләрен билгеләү турында тәкъдимнәр кабул ителгән очракта гражданның инициатив төркеме муниципаль берәмлек советына аларның чикләрен билгеләү турында тәкъдим белән мәрәжәгать итә. Аңа шулай ук гамәлдәге территорияль ижтимагый үзидарә жыелышы (конференциясе) карары күчермәсе бирелә.

Юридик зат буларак теркәлгән территорияль ижтимагый үзидарә бүлеге юридик затларны үзгәртеп кору өчен граждан законнары белән билгеләнгән хокукый нәтижәләргә китерә.

8 Статья. Оештыру жыелышы (конференция)

8.1. Оештыру жыелышын (конференцияләр) оештыру һәм үткәрүне муниципаль берәмлек уставы нигезендә гражданның инициативалы төркем тәэмин итә.

8.2. Гамәлгә кую жыелышын (конференцияләр) чакыру, аны үткәрү датасы, вакыты һәм урыны турында инициатив төркем Тиешле территориядә яшәүчеләрне әлеге территориянең барлык кызыксынган кешеләре игътибарына мәгълүмат житкәрүне тәэмин итә торган теләсә кайсы формада үткәрүгә кадәр 7 көннән дә ким булмаган вакыт эчендә хәбәр итә (игъланнар урнаштыру, фатирларны тикшерү һәм тдп.), шулай ук муниципаль берәмлек Советы, МБ Башкарма комитеты язма рәвештә хәбәр итә.

8.3. Жыелыш (конференция) башланыр алдыннан жыелышка (конференциягә) килгән Тиешле территориядә яшәүчеләрне (конференция делегатларын) теркәү үткәрелә.

8.4. Жыелышта (конференцияләр) рәислек итүче һәм сәркатип сайлана.

8.5. Жыелыш (конференцияләр) үткәрү процедурасы жыелыш (конференцияләр) секретаре тарафыннан ирекле язма рәвештә алып барыла торган беркетмәдә чагылдырыла һәм жыелыш (конференцияләр) рәисе һәм Секретаре тарафыннан имзалана.

8.6. Жирле үзидарә органнары киңәш бирү тавышы хокукы белән үзенә вәкилен оештыру жыелышында (конференциядә) катнашу өчен жиберергә хокуклы.

8.7. Оештыру жыелышында (конференциядә) карарлар кабул ителә:

1) тиешле территория чикләрендә территориаль ижтимагый үзидарә булдыру турында;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау турында;

3) территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү турында;

4) территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү белән бәйлә мәсьәләләренә караганда территориаль ижтимагый үзидарә вәкилен (вәкилләрне) сайлау турында.

Күрсәтелгән карарлар ачык тавыш бирү юлы белән гади күпчелек тавыш белән кабул ителә.

9 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә уставы

Территориаль ижтимагый үзидарә Уставында билгеләнә:

1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен, хокукларын һәм бурычларын формалаштыру, туктату тәртибе, вәкаләтләре вакыты;

4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәт һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;

6) территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

Мәкалә 10. Уставны теркәү тәртибе

территориаль ижтимагый үзидарә органнары

10.1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен территориаль ижтимагый үзидарәнең вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) муниципаль берәмлек башлыгына тапшырыла:

1) территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында гариза, ул гражданның барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә төзү турында Карар кабул ителгән гражданның жыелышы (конференция) беркетмәсе, паспорт яки паспортны алыштыручы документның фамилиясен, исемен, атасының исемен, туган датасын, сериясен, номерын һәм аны бирү датасын, һәр вәкаләтле вәкилнең яшәү урыны адресын күрсәтеп;

3) территориаль ижтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

10.2. Әлеге статьяның 1 өлешендә билгеләнгән документлардан тыш, башка документларны тапшыру турындагы таләп рәхсәт ителми.

10.3. Вәкаләтле вәкилгә документлар алуда, аларны алу исемлеген һәм датасын күрсәтеп, расписка бирелә.

10.4. Муниципаль берәмлек башлыгы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар кергән көннән алып ике атналык вакыт эчендә аны муниципаль берәмлек Советының Уставны теркәү турындагы яки теркәлүдән баш тарту турындагы карар проекты алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

10.5. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан карау муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан төзелә торган комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла ала, аның составына депутатлар, юридик бүлек вәкилләре, МБ Башкарма комитеты вәкилләре кертелә.

10.6. Гражданның жыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль ижтимагый

үзидарә уставын алдан караганда катнашырга, Уставны карау нәтижеләре турында мәгълүмат алырга хокуклы.

10.7. Гражданнар жыелышы карары буенча вәкаләтле вәкилләр территорияль ижтимагый үзидарә уставын теләсә кайсы этапта муниципаль берәмлек Советы теркәгәнчегә кадәр кире алырга хокуклы.

10.8. МБ Советы территорияль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында яисә әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны муниципаль берәмлек башлыгы алган көннән соң 30 көн эчендә аны теркәүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Баш тарту теркәү Устав булырга тиеш мотивирован.

10.9. Территорияль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булырга мөмкин:

1) Россия Федерациясе Конституциясенә территорияль ижтимагый үзидарә Уставының, федераль законнарга, законнарга (республика, край, өлкәләргә), «Новополюский авыл җирлегә» муниципаль берәмлеге Уставына, башка муниципаль хокукый актларга каршы килүе;

2) Новополюский авыл җирлегә Уставында һәм әлеге Нигезләмәдә каралган территорияль ижтимагый үзидарә учреждениесе тәртибен гражданнар тарафыннан сакламау.

10.10. Территорияль ижтимагый үзидарә уставын территорияль ижтимагый үзидарә төзүнең максатка ярашлы булмавы аркасында теркәүдән баш тарту рәхсәт ителми.

10.11. Уставны теркәүдән баш тарту суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

10.12. Территорияль ижтимагый үзидарә уставын карау нәтижеләре рәсми рәвештә гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә җиткерелергә тиеш.

10.13. Территорияль ижтимагый үзидарә Уставы теркәлгән очракта Уставның ике нөсхәсе, аны теркәү турында тамга белән вәкаләтле вәкилгә гражданнар жыелышы тапшырыла, икенче нөсхәсе муниципаль берәмлек Советында саклана.

10.14. Территорияль ижтимагый үзидарәләрнең Уставларын теркәү турында белешмәләр муниципаль берәмлек башлыгының вәкаләтле күрсәтмәсе белән алып барыла торган территорияль ижтимагый үзидарәләр уставлары реестрында чагылдырыла һәм муниципаль берәмлек Советында саклана.

10.15. Территорияль ижтимагый үзидарә Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль берәмлек Советы тарафыннан Уставны теркәү тәртибенә охшаш тәртиптә теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр аларны муниципаль берәмлек Советы теркәгән көннән үз көченә керә.

10.16. Территорияль ижтимагый үзидарәне юридик зат буларак теркәү Россия Федерациясе законнары нигезендә башкарыла.

11 Статья. Территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату,

территорияль ижтимагый үзидарә органнары вәкаләтләрән туктату тәртибе

11.1. Территорияль ижтимагый үзидарә вәкаләтләрән туктату тәртибе аның Уставы белән билгеләнә.

1.2. Юридик зат булган территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә юридик затны бетерү өчен гамәлдәге законнарда каралган тәртиптә туктатыла.

1.3. Юридик зат булмаган территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә гражданнарның жыелышлар (конференцияләр) карары буенча яисә территорияль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләре срогы чыккан очракта, әгәр 6 ай эчендә гражданнарның жыелышлар (конференциягә) тарафыннан яңа органнар сайланмаса, туктатылырга

мөмкин.

11.4. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының вәкаләтләре территориаль ижтимагый үзидарэ Уставында каралган очрақларда һәм тәртиптә, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарэ уставында билгеләнгән срок чыкканнан соң туктатыла.

11.5. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының вәкаләтләре вақытыннан алда туктатылырга мөмкин:

- 1) территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының вәкаләтләрен туктату турында гражданныр жыелышы (конференциясе) карарлары;
- 2) гамәлдәге законнар таләпләрен бозган очрақта, суд карарының законлы көченә кергән карары;
- 3) территориаль ижтимагый үзидарэ Уставында каралган башка очрақларда.

Бүлек 3. ТЕРРИТОРИАЛЬ ИЖТИМАГЫЙ ОЕШМАЛАР ҮЗИДАРӘ

12 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары

12.1. Территориаль ижтимагый үзидарәнең иң югары органы булып территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру буенча гражданныр жыелышы (конференциясе) тора. Территориаль ижтимагый үзидарэ гражданнырның жыелышлар (конференцияләре) тарафыннан турыдан-туры башкарылырга мөмкин.

12.2. Гражданныр жыелышы (конференцияләр) карары буенча территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарэ органнары төзелергә мөмкин.

12.3. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары сыйфатында чыгыш ясарга мөмкин:

1) территориаль ижтимагый үзидарәнең бердәнбер органнары (территориаль ижтимагый үзидарэ рәисе, муниципаль ижтимагый үзидарәләр һәм территориаль ижтимагый жирле үзидарэ органнары.);

2) Территориаль ижтимагый үзидарәнең коллегияль органнары (территориаль ижтимагый үзидарэ исеменнән гражданныр жыелышлары (конференцияләре) арасында чыгыш ясаучы.

12.4. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнарының вәкаләтләрен, хокукларын һәм бурычларын формалаштыру, туктату тәртибе, вәкаләтләре вақыты, алар тарафыннан карарлар кабул итү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарэ Уставы белән билгеләнә.

Мәкалә 13. Территориаль органнар вәкаләтләре жәмәгать үзидарәсе

13.1. Территориаль ижтимагый үзидарэ органнары:

- 1) Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен кайгырталар;
- 2) гражданныр жыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итәләр;
- 3) Тиешле территориядә яшәүче гражданнырның социаль-көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән торақ фондын карап тоту, территорияне төзекләндерү, башка хужалык эшчәнлегә алып бара алалар;
- 4) муниципаль берәмлек советына, муниципаль берәмлек башлыгына һәм муниципаль берәмлек Башкарма комитетына әлегә органнар һәм жирле үзидарәнең

вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектларын кертергә хокуклы, алар әлеге актларны кабул итү компетенциясенә кертелгән.

13.2. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының башка хокуклары һәм бурычлары гамәлдәге законнар, муниципаль хокукый актлар нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

Мәкалә 14. Гражданныр жыелышы (конференцияләр)

14.1. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнырның жыелышлар (конференцияләр) билгеләү һәм үткөрү тәртибе аның Уставы белән билгеләнә һәм жыелышны (конференцияләр) үткөрү вакыты һәм урыны турында гражданнырга үз вакытында хәбәр итүне күздә тотарга тиеш.

14.2. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданныр жыелышы, әгәр анда уналты яшькә житкән территориядә яшәүчеләрнең өчтән береннән дә ким булмаган өлеше катнашса, хокуклы санала.

14.3. Әгәр анда уналты яшькә житкән, Тиешле территориядә яшәүчеләрнең өчтән икесеннән дә ким булмаган өчтән икесе сайланган делегат катнашса, территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданныр конференциясе дәрәс санала.

14.4. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданныр жыелышының (конференциясенә) аерым вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- 1) территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;
- 2) Территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү, үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- 3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау;
- 4) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә төп юнәлешләрен билгеләү;
- 5) территориаль ижтимагый үзидарәнең керемнәр һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;
- 6) территориаль ижтимагый үзидарә органнары эшчәнлегенә турындагы хисапларны карау һәм раслау.

Мәкалә 15. Территориаль ижтимагый үзидарә рәисе

15.1. Территориаль ижтимагый үзидарәнең бердәм органы булып территориаль ижтимагый үзидарә рәисе, гражданнырның жыелышлар (конференцияләре) тарафыннан сайлана һәм тиешле территориядә яшәүче гражданнырны Гражданныр, юридик затлар, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итә ала.

15.2. Рәис вәкаләтләренә кертелергә мөмкин:

- 1) гражданнырны жыелышлар (конференцияләр) әзерләү һәм үткөрүне оештыру;
- 2) гражданнырның жыелышлар (конференцияләр) алып бару;
- 3) кабул ителгән карарларның үтәлешен контрольдә тоту;
- 4) территориаль ижтимагый үзидарә кассалары акчаларын тоту юнәлешләрен эшләү;
- 5) гражданнырның жыелышлар (конференцияләр) карарлары нигезендә ижтимагый касса чаралары белән эш итү;
- 6) гражданнырның жыелышлар (конференцияләр) карарларын, беркетмәләрен имзалау;
- 7) ижтимагый характердагы башка мәсьәләләренә хәл итү.

15.3. Әгәр территорияль ижтимагый үзидарә Уставы белән территорияль ижтимагый үзидарәнең коллегияль органнары (комитетлар, Советлар) каралган булса, территорияль ижтимагый үзидарә рәисе сайланмый, ә аның функцияләрен территорияль ижтимагый үзидарә комитеты (Советы) Рәисе башкара.

Мәкалә 16. Территорияль ижтимагый үзидарә мәгънәләре

16.1. Территорияль ижтимагый үзидарә (жәмәгать кассасы) акчаларын жыю, исәпкә алу һәм сарыф итүнең дәрәслеге өчен җавап бирүче гражданныр жыелышы (конференциясе) тарафыннан сайлана торган бердәнбер финанс органы территорияль ижтимагый үзидарә билгеләмәсе булып торырга мөмкин.

1.2. Казна вәкаләтләренә карый алалар:

- 1) гражданнырның акчалата взносларын исәпләү;
- 2) акча жыю һәм исәпкә алу;
- 3) территорияль ижтимагый үзидарә рәисе тарафыннан жәмәгать кассасы чараларын тотуның дәрәслегенә контроль;
- 4) халык алдында һәм территорияль ижтимагый үзидарә органнары алдында ижтимагый кассалар акчаларын тоту турында хисап.

1.3. Әгәр территорияль ижтимагый үзидарә Уставы белән территорияль ижтимагый үзидарәнең коллегияль органнары (комитетлар, Советлар) каралган булса, территорияль ижтимагый үзидарә билгеләмәләре сайланмый, ә аның функцияләрен территорияль ижтимагый үзидарә комитеты (Советы) әһәмиятендәге үти.

17 Статья. Территорияль комитетлар (киңәшләр) жәмәгать үзидарәсе

17.1. Территорияль ижтимагый үзидарәнең коллегияль органы (комитет, совет һәм тдп.) территорияль ижтимагый үзидарә Уставы нигезендә яшәү урыны буенча гражданныр тарафыннан жыелышта (конференциядә) сайлана.

17.2. Комитет (совет) территорияль ижтимагый үзидарә уставында билгеләнгән вакытка өч кешедән дә ким булмаган санда сайлана. Коллегияль орган составына комитет (совет) рәисе һәм комитет (Совет) казыйлары керә.

17.3. Ижтимагый үзидарә комитеты (Советы) территорияль ижтимагый үзидарә исеменнән гражданныр жыелышы тарафыннан кабул ителгән территорияль ижтимагый үзидарә Уставы теркәлгәннән соң, гражданнырның жыелышлары (конференцияләре) арасында үз вәкаләтләре чикләрендә чыгыш ясый.

17.4. Комитет (Совет) компетенциясенә түбәндәге мәсьәләләрне хәл итү кертелергә мөмкин:

- 1) территорияль ижтимагый үзидарә Уставы белән комитет (Совет) җитәкчелеге территорияль ижтимагый үзидарә рәисенә йөкләнмәгән очракта Комитет (совет) рәисен сайлау;
- 2) комитет (Совет) казнасын аның әгъзалары арасынан сайлау;
- 3) комитетның (совет) ижтимагый кассасын булдыру һәм акчаларны тоту тәртибен билгеләү;
- 4) муниципаль берәмлекнең органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара хезмәттәшлек;
- 5) гражданнырның жыелышлар (конференцияләр) компетенциясенә кертелмәгән башка мәсьәләләр.

17.5. Территорияль ижтимагый үзидарә уставында тиешле территорияль ижтимагый үзидарә территориясе чикләрендә яшәүче теләсә кайсы гражданның

комитет (Совет) утырышларында катнашу хокукы каралырга мөмкин. Гражданнарның комитет (совет) утырышында катнашу тәртибе территорияль иҗтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнергә мөмкин.

Мәкалә 18. Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Рәисе)

18.1. Комитет (совет) рәисе-территорияль иҗтимагый үзидарәнең сайланулы кешесе-комитет үз составыннан сайлана һәм гражданнар, юридик затлар, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә комитет (совет) исемнән эш итә.

18.2. Комитет (Совет) Рәисе вәкаләтләренә территорияль иҗтимагый үзидарә рәисе өчен әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән вәкаләтләр, шулай ук комитет (совет) эшчәнлеген оештыру буенча үз вәкаләтләре керә ала.

18.3. Өһәмияттәге-территорияль иҗтимагый үзидарәнең сайланулы йөзе-жәмәгать кассасы акчаларын жыю, исәпкә алу һәм тоту дәрәслеге өчен җавап бирә.

18.4. Комитет (Совет) казна вәкаләтләренә территорияль иҗтимагый үзидарә казна өчен әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән вәкаләтләр керә ала.

18.5. Территорияль иҗтимагый үзидарә Уставы нигезендә комитет (совет) территорияль иҗтимагый үзидарә органнарын тотуга керемнәр һәм чыгымнар сметасында каралган керемнәр һәм рәискә һәм казначейга акчалата түләү формаларын һәм күләмнәрен мөстәкыйль билгели.

19 Статья. Территорияль органнар карарлары жәмәгать үзидарәсе

19.1. Территорияль иҗтимагый үзидарә органнары үз компетенциясе чикләрендә карарлар кабул итә. Карар кабул итү тәртибе территорияль иҗтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

19.2. Территорияль иҗтимагый үзидарә органнары тарафыннан аларның компетенциясе чикләрендә кабул ителгән карарлар тиешле территория чикләрендә яшәүче гражданнар, шулай ук территорияль иҗтимагый үзидарә мәнфәгатьләренә һәм законлы хокукларга кагылышлы эшчәнлекне гамәлгә ашыручы башка гражданнар һәм юридик затлар тарафыннан үтәлә.

19.3. Территорияль иҗтимагый үзидарә органнары карарлары муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары өчен тәкъдим итү характерына ия.

Бүлек 4. ТЕРРИТОРИАЛЬ ТЕРРИТОРИЯНЕҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ ЖӘМӘГАТЬ ҮЗИДАРӘСЕ

20 Статья. Территорияль финанс ресурслары жәмәгать үзидарәсе

20.1. Юридик зат булып торучы территорияль иҗтимагый үзидарәнең финанс ресурслары үз акчаларыннан, шулай ук предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның, гражданнарның үз эшчәнлегеннән кергән Ирекле кертемнәреннән һәм иганә акчаларыннан, шулай ук закон белән тыелмаган башка керемнәрдән тора.

20.2. Гражданнарның территорияль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенә акчалата кертемнәре күләме турында карар гражданнар җыелышы (конференциясе) тарафыннан кабул ителә һәм күрсәтелгән взносларны жәмәгать кассасына кертүнең төрле периодиклыгын күздә тоту ала.

20.3. Гражданнарның акча взносларын куллануны исәпкә алу, саклау, куллану һәм контрольдә тоту территорияль иҗтимагый үзидарә Уставы нигезендә гамәлгә

ашырыла.

20.4. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары жирле әһемияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз инициативаларын гамәлгә ашыру максатларында жирле үзидарә органнары белән килешү мөнәсәбәтләренә керә алалар.

20.5. Муниципаль берәмлек жирле бюджетыннан акчалар территориаль ижтимагый үзидарә һәм муниципаль берәмлек Башкарма комитеты арасында бюджет законнары таләпләре нигезендә төзелгән килешүләр нигезендә, шул исәптән бюджет акчаларының адреслы һәм максатчан характердагы принцибын үтәп бирелергә мөмкин.

20.6. Жирле бюджеттан акча бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе Чираттагы финанс елына муниципаль берәмлек бюджетын раслаганда муниципаль берәмлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

21 Статъя. Территориаль милек жәмәгать үзидарәсе

21.1. Юридик зат буларак теркәлгән территориаль ижтимагый үзидарә территориаль ижтимагый үзидарә территориаль ижтимагый үзидарә акчалары хисабына сатып алынган яисә территориаль ижтимагый үзидарә милкенә закон белән тыелмаган башка ысул белән бирелгән мөлкәт белән файдаланырга һәм эш итәргә хокуклы.

21.2. Мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук территориаль жәмәгать үзидарәсенә мөлкәт һәм финанслар белән файдалану һәм эш итү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

Башлыгы 5. ТЕРРИТОРИАЛЬ ГАРАНТИЯЛӘР ҺӘМ ЖАВАПЛЫЛЫК ЖӘМӘГАТЬ ҮЗИДАРӘСЕ

22 Статъя. Территориаль эшчәнлек гарантияләре жәмәгать үзидарәсе

22.1. Муниципаль берәмлек жирле үзидарә органнары:

1) муниципаль берәмлек халкына территориаль жәмәгать үзидарәсен гамәлгә ашыру хокукын гамәлгә ашыруда ярдәм итәләр;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә органнарына оештыру һәм методик ярдәм күрсәтәләр;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарын аларның эшчәнлегә өчен кирәкле мәгълүмат белән тәэмин итәләр;

4) территориаль ижтимагый үзидарә фикерен исәпкә алырга кирәк булган мәсьәләләр исемлеген билгели;

5) территориаль ижтимагый үзидарә органнарының халык жыеннары, конференцияләре карарларын үтәүгә ярдәм итәләр;

6) территориаль ижтимагый үзидарә органнары арасында бәхәсләрне хәл итүгә ярдәм итәләр.

22.2. Территориаль ижтимагый үзидарә органнарының мөрәжәгатьләре законнарда билгеләнгән срокларда карап тикшерелергә һәм алар буенча жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан чаралар кабул ителергә тиеш. Карау нәтижәләре турында территориаль ижтимагый үзидарә органнарына хәбәр ителә.

22.3. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары Тиешле территориядә яшәүчеләрнең хокукларын бозучы жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи

затларының карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерү турында законнарда билгеләнгән тәртиптә судка мөрәжәгать итәргә хокуклы.

Мәкалә 23. Территориаль иҗтимагый үзидарәнең дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, оешмалар һәм иҗтимагый берләшмәләр белән үзара хезмәттәшлеге

Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары бурычларны һәм эшчәнлекнең төп юнәлешләрен гамәлгә ашырганда законнарда билгеләнгән тәртиптә жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары (милициянең участок вәкилләре, балигы булмаганнар эшләре буенча бүлекчәләре һәм башкалар), янгынга каршы хезмәт органнары, санитария-эпидемиология күзәтчелеге, халыкны эш белән тәэмин итү, социаль яклау хезмәтләре, торак-эксплуатация хужалыгы оешмалары, ветераннарның, инвалидларның иҗтимагый берләшмәләре, башка органнар, оешмалар белән хезмәттәшлек итәргә хокуклы., иҗтимагый берләшмәләр белән.

Мәкалә 24. Территориаль органнарның җаваплылыгы
жәмәгать үзидарәсе

24.1. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының җаваплылыгы алар тарафыннан Законнар, муниципаль хокукый актлар бозылган очракта килеп җитә.

24.2. Тиешле территориядә яшәүчеләрнең хокукларын, закон нормаларын һәм муниципаль хокукый актларны бозган өчен кабул ителгән территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының карарлары һәм гамәлләре судка муниципаль берәмлек башлыгы, муниципаль берәмлек Советы, гражданнар тарафыннан законнарда билгеләнгән тәртиптә судка шикаять бирелергә мөмкин.

24.3. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары Тиешле территориядә яшәүчеләр алдында җаваплы. Тиешле территориядә яшәүче гражданнарның ышанычы югалткан очракта, сайлап алынган затлар, территориаль иҗтимагый үзидарәнең сайланулы органы әгъзалары территориаль иҗтимагый үзидарә уставында билгеләнгән тәртиптә гражданнарның җыелышын (конференциясен) хәл итү буенча кире алынырга мөмкин.